Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 207. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 8, 1952. VOL. LX.

ПРИПИНЕННЯ В ОБОРОННІЙ ПРОДУКЦІЇ В НАСЛІДОК СТРАЙКУ

Вашингтон. — У своєму, вчасті таємному місячному звіті з стану оборонної продукції, д-р Джан Р. Стілман стверджує, що треба буде цілого року часу, щоб загладити наслідки страйку сталеварників, який тривав 55 днів. Стілман каже, що під час тривання страйку був страчений розмах в військовій продукції, який був осягнений в часі між місяцем лютим і травнем поточного року. Зрештою це тільки частина звіту з економічного положення, яку подано до прилюдного відома. У ній сказано, що можна надіятися нормальних вислідів в такій продукції, як танки, продукція літаків і змагання до постачання повного запотребування бляхи для виробу бляшаних коробок для консерв, щоб зберегти харчові припаси для потреб оборони. Одначе д-р Стілман не вірить, щоб продукція амуніції могла бути поставлена на своїй висоті перед серединою 1953 року. Він каже, що в найближчих трьох місяцях найбільше дадуться відчути наслідки страйку і ці труднощі будуть тривати шість місяців, але повнотою можна буде вирівняти недомагання аж за цілий рік. Страйк причинився до припізнення програми в кількох ділянках. Це дається завважити подекуди вже тепер, а подекуди аж в майбутності. — Вісті з поновлення роботи в сталеварнях вказують, що продукція сталі дійде поточного року до 90,000,000 тонн, тобто на 14 відсотків менше ніж в минулому році. Сенатор Джозеф К. Магоні, який відвідав Білий Дім, заявив, що припинення оборонної програми, яке прийшло в наслідок зменшення оборонного бюджету, можна буде нагородити асигнуваннями фондів на наступний рік.

За десять років – мільйон нещасливих випадків у Ню Йорку

Ню Йорк. — Громадянське товариство безпеки руху, що було зорганізоване, розпочало „фронтову атаку" проти нещасливих випадків, викликаних автовим рухом. Насамперед товариство звернуло увагу, що, за його відомостями, у самім лише місті Ню Йорку за останні десять років нараховується мільйон різних випадків з моторовими транспортовими середниками, що кружляють по місті. Ці випадки спричинили смерть — 6,015 особам, а пів мільйона осіб, — мужчин, жінок і дітей отримали поранення. З усього числа 1,013,429 автових випадків, 380,230 випадків впричинили смерть чи пошкодження людям, а решта обмежились лише спричиненням матеріяльних втрат. Управа товариства припускає, — що звертання уваги громадянства на величезне число автових випадків, яке виказує постійний зріст, буде одним з чинників посилення обережности водіїв авт. Окрім того товариство приготовляє низку більш рішучих заходів для боротьби з випадками моторового руху.

Стейт Савт Каролайна йде солідарно з демократами

Коломбія, С. К. — Стейтова Демократична Конвенція, значною більшістю голосів, вирішила, щоб іти солідарно при виборах з цілою Демократичною партією і підтримати кандидатів партії, поставлених на Краєвій Демократичній Конвенції в Шікаґо. Це знаменна ухвала тому, що Савт Каролайна була перша, що не хотіла підписати так званої „заяви льояльности" в часі конвенції. — З Вашинґтону наспіли вісті, що през. Труман запросив кандидата на становище президента від Демократичної партії, губ. Адлейя Стівенсона, на нараду кабінету в часі обідної перекуски. Теж і сенатор Джан Спаркман, як кандидат на віцепрезидента, буде приявний на цих нарадах. Президент плянує виголосити промову на зібранні в Брукліні для підтримки краєвих демократичних і місцевих кандидатів. На нарадах кабінету мають обговорити ролю, яку мав би грати під час виборів през. Труман.

Переговори залізниці Ню Йорк Сентрал зірвані

Ню Йорк. — Переговори для наладнання відносин праці, які велися між управою залізниці Ню Йорк Сентрал Лайнс і чотирьома братствами залізничих робітників та службовиків зірвали заступники робітників, вийшовши з нарад. Наслідком того появилася загроза несподіваного страйку на цій залізниці, яку вважають за одну з „Великої Чвірки". Переговори були ведені як спроба наладнання непорозумінь заки ще вибухне страйк. Минулими днями появилися вісті про можливість занехання страйку, одначе найновіша фаза виявляє, що труднощі більші ніж можна було передбачити. Заки прийде до страйку, його має одобрити головна квартира залізничних братств, яка находиться в Клівленді. Досі головна квартира була противна новому страйкові.

НАУКОВЕЦЬ „СТВОРИВ" ЛІТАЮЧІ КРУЖКИ

Вашинґтон. — Науковець армії Злучених Держав подав до відома, що йому вдалося виробити світляні об'єкти, які виглядають так, як оті вогневі небесні тіла, що перелітають вночі понад виднокругом. Команда армії згадує ім'я Нола Скотта, як винахідника й додає, що цей винахід може хоч частинно причиниться до вияснення загадки літаючих кружків. Скотт твердить, що через введення молекулів в повітря насичене йоном в рурці Белла, він створив червонаво-помаранчеві кульки, кружки, гриби й ріжки, появу яких стверджують сотні глядачів на небозводі. Винахідник каже, що оці мініятурні маси світляного повітря дають доволі важливу підставу для переведення їх радаром. Саме оці світла можуть пояснити появу містерійних світел, які можна було спостерегти на сітках радару довкруги Вашинґтону під час громовиці минулої ночі. З місцевости Нюкесл, у стейті Делевар, вислано негайно ракетні літаки для прослідження цих явищ. Літаки піднеслися до 15,000 стіп вгору, одначе, як опісля звідомили, не завважали нічого надзвичайного. Вашинґтонські керівники радару твердять настирливо, що вони попереднього вечора і вночі бачили таємні об'єкти на своїх сітках. Подібні звіти поприходили з двох інших радарових станцій. Світла появилися серед нічної пітьми і тому їх легко можна було доглянути, як сказано в звідомленнях.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА СХВАЛИЛА ПРОСЛІДИТИ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРО БАКТЕРІОЛОГІЧНУ ВІЙНУ

Торонто. — У середу, на міжнародній конференції Червоного Хреста в Торонто, відбулося, при спротиві делеґацій совєтського бльоку, голосування щодо обвинувачень військ ОН у вживанні бактеріологічної зброї у війні в Кореї. Внесок, що схвалює безсторонній розгляд цих обвинувачень, пройшов більшістю 69 голосів проти 12. Комбінована бельгійсько-британська резолюція закликає різні народи доложити спільних зусиль у цій справі як рівнож запрошує національні товариства Червоного Хреста об'єднатись для цього завдання. Головний совєтський промовець на конференції, лейт. ген. Н. Славін виступив проти резолюції, окресливши її, як політичну, бо на ній тяжить „тінь сумніву" у правдивості обвинувачень червоного Китаю. Він знову настоював за прийняття відкиненого раніше внеску, який прийняв би жорстокості військ ОН, як доконаний факт. Нова ж резолюція, за гадкою совєтського промовця, ухиляє відповідальність американських військ. Делеґація червоного Китаю, яка стрималась від голосування, має поновити свій внесок щодо бактеріологічної війни. Джан М. Олей, представник Канади, що тим самим очолює конференцію, закликав до порядку російську і китайську делеґації, які використовують конференції для неперестанних нападів на ЗДА й намагаються увести в протоколи свої твердження, що вживання бактеріологічного бомбування та знущання в таборах полонених, доконуване військами ЗДА, — це факт. Проте китайська комуністична делеґація не перестає повторювати свої обвинувачення про „бактеріологічну війну, яку навіть Гітлер не відважився провадити". Шарл Б. Маршал, делеґат (без права голосу) державного департаменту привітав рішення прослідити комуністичні обвинувачення і запевнив, що команда сил ОН радо зустріне працю безсторонньої слідчої комісії, бо комуністична пропаґанда спирається на намаганні затвердити цю брехню без перевірки.

Український втікач про Совєтів і Україну

Вашинґтон, Д. К. — Департамент Стейту подав до відома свідчення совєтського сержанта, родом із Західної України, який перейшов до Західної Німеччини. Цей сержант заявив, що Совєти без жадного вагання вжиють атомової бомби, як тільки вибухне війна. Далі він твердив, що саме тепер „час іти війною проти Совєтів", бо в них „народи змучені і їхня мораль дуже низька". Совєтський Союз „морально зіпсований і гнилий режим". Він сам західний українець, а його батько не хотів іти до колгоспу і згинув у совєтській тюрмі. — Він дуже дивувався, коли довідався, що американська поліція охороняє робітників під час страйку. Жалюгідні відносини панують в Західній Україні. Він бачив, як селяни та їхні діти ходили в лахмітті і в черевиках з дерев'яної кори. Запитаний про те, що він думає про Сталіна, цей сержант, що в цивільному житті був студентом медицини, відповів: „Сталін мені подобається саме так, як сухітникові подобаються сухоти".

44-годинний тиждень праці в нюйорських міських установах

Ню Йорк. — 55,000 міських працівників і службовиків, — які остаточно мали добитися обмеження праці до 44 годин на тиждень з 1. січня 1953 р., дістали повідомлення, що ця полекша увійде в життя з 1. жовтня 1952 р. До таких робітників належать поліціянти, члени пожежної сторожі, робітники в департаменті здоров'я, отже в першу чергу замітачі вулиць і деякі інші. Тепер вони працюють 48 годин. Первісний плян був наладнаний так, що зменшення праці мало прийти ступнево, отже наперед до 46, дальше до 44, аж до 40 годин в 1954 році. — Перевозові робітники вже тепер працюють по 44 години— Приспішення обмеження праці проголосив посадник Імпеллíттері на підставі калькуляції, яку переведено в міських департаментах.

Нові групи об'єднюються для цивільної оборони

Ню Йорк. — Радієві станції й часописі чотирьох міст у північній частині стейту Ню Йорк об'єдналися для ведення спільної цивільної оборони на підставі пляну виробленого між ЗДА і Канадою. Організація матиме приміщення в Найяґара Фоллс, на кордоні ЗДА і Канади. Ця незвичайна умова між згаданими чинниками охоплює міста Локпорт, Норт Тонаванда, Найяґара Фоллс, разом з Орлєанс і Дженессі. Крім американських міст об'єдналися для цієї цілі ще й канадські міста провінції Онтеріо. Мета такого об'єднання — зменшувати жах, який поширюють звичайно перед нападом з повітря, а в одночас заохочувати населення включатися в оборонну систему сусідніх країн.

Злива принесла полекшу на сході, одначе не на півдні

Вашинґтон. — Громовиця, яка шаліла в середу в східніх стейтах, принесла велику полекшу фармерам і зменшила їхні побоювання за жнива, одначе не принесла користи південним стейтам, охопленим посухою. Злива навістила стейти Ню Йорк, Ню Джерзі, Конетикат, Массачусетс і принесла користь власникам тютюнових піль, які вже були втратили надію на цьогорічний збір. Південні стейти дальше находяться в небезпеці втрати паші й інших зборів, а стейти Кентокі й Теннессі зажадали від президента, щоб їх зарахувати до „області нещастя", щоб могли діставати федеральну допомогу в позичках на рятунок господарств. Департамент рільництва повідомляє, що до такої области зарахував уже Північну Каролайну, решту стейту Арканзо, Мейн, Массачусетс, Південну Каролайну, Алабаму, Джорджію, Міссіссіппі й частини Кентокі й Теннессі, а теж 44 повіти стейти Мизури.

Рекітер Костелло таки піде до в'язниці

Ню Йорк. — У відповідь на різні прохання рекітіра Костелло про перегляд його справи, що мали на меті уникнути сидіння в в'язниці, прохач отримав відмовну відповідь. — Свого часу, Костелло, за відмову відповідати на питання в комісії сенатора Кіфовера, був засуджений на півтора року ув'язнення та на грошеву кару висотою п'яти тисяч долярів. Верховний суддя Джексон відмовився уневажнити дотеперішні вироки щодо Костелло й йому доведеться у найближчому часі відбувати кару у в'язниці.

Неузгоджения у поглядах на Середньо-Східній плян

Вашинґтон. — Від пресового урядовця державного департаменту надійшли освідчення, що ЗДА не схильні оприйняти британських предложень щодо обмеженої оборонної організації Середнього Сходу й мають висунути свої контр-пропозиції. Проте жадних подробиць про припускальні контр-пропозиції не подано й невідомо, про відсутність яких держав у пляні існує думка, як про звуження середньо-східньої оборонности. Заява державного департаменту появилася в зв'язку з відомостями з Лондону про думку проводити в життя цей плян, навіть при стриманні від нього арабських держав. Ще в листопаді 1951 року — ЗДА, спільно з Великою Британією, Францією і Туреччиною висловили бажання об'єднати зусилля, разом з двома державами середнього сходу та інших держав для посилення оборонної спроможности цього обширу. Ці підстави розглядаються, як можливі втримати й тому думка обмеженого виконання плянів, оцінюється, як передчасна.

Европа за ревізію лісбонських ухвал

Лондон. — В урядових лондонських колах немає ніякого сумніву, що европейські демократії не в силі виконати те, до чого зобов'язались на нарадах у Лісбоні, в лютім цього року, в справі збросння. Тому пропонується нову конференцію представників держав, які входять в склад Північно-Атлантійського Договору, на якій ці справи можна б щераз обговорити з військового боку, а теж і з економічного. Наразі ще ніхто не відважився запропонувати це формально, але всі рахуються з такою дійсністю, що на осінніх нарадах Північного Атлантійського Договору всі його европейські члени зложать заяву, що вони не можуть виконати перебраних ними військових зобов'язань з економічних причин. На тих нарадах мав би бути вирішений проєкт збросння в 1953 році, але прийдеться мабуть спершу довго говорити про те, чого не зроблено в 1952 році. Як ця справа мається в Англії пізнати найкраще по заяві британського прем'єра Черчила, який сказав минулого тижня, що прийдеться продовжити програму збросння з трьох років на чотири.

Десять червоних олімпійців не хочуть вертатися на батьківщину

Стокгольм, Швеція. — Часопис „Даґен Ніґетер" повідомляє, що дев'ять мадярських атлетів втікли до іноземним представництв та заявили, що не бажають вертатися до комуністичної Угорщини. Вони спритно втікали по одному, і їхню неприсутність спостерегли аж тоді, коли робили збірку до виїзду з Фінляндії. Угорська атлетична дружина здобула третє місце на олімпіяді, поза ЗДА і Совєтами. Боячися, щоб інші спортовці не повтікали на волю, угорські керівники відкликали замовлений поїзд, та замовили два літаки, якими перевезуть решту своїх спортовців за залізну куртину. Крім дев'ятьох угорців також румунський спортовець Панаі Калькас відмовився вертатися додому, та сховався в одній із західніх місій. Його була арештувала фінська поліція під час бійки з румунами, які силою хотіли взяти його „на родину". Калькас здобув шосте місце в стрілянні пістолями.

Двовідсотковий податок рятуватиме фінанси Ірану

Тегеран, Іран. — Прем'єр Моссадех вирішив рятувати кепський стан фінансів країни в той спосіб, що наложив двовідсотковий податок від землі і всіх нерухомостей, який має принести державній скарбниці 10,000,000,000 ріялів, що рівняється 330,000,000 долярів. Прем'єр видав цей закон на основі диктаторської влади, яку має ще потвердити іранський сенат при кінці цього тижня. Фахівці твердять, що цей драстичний спосіб уздоровить іранські фінанси, бо стягне надмір грошей та піднесе їхню вартість. Одну третину цієї данини мають власники заплатити зараз, а дві треті за шість місяців. Окремі збірщики мали б збирати цей новий податок, а уряд позбувся б фінансових клопотів на довший час.

401,679 жидів в Ізраїлі підписали мирову петицію

Єрусалим. — Члени „Мирового комітету" сім місяців збирали підписи під петицією, — яка домагається стрічі Великої п'ятки в справі миру та протестує проти озброєння Німеччини. Організатори цієї акції старалися вручити цю просьбу президії ізраїльського парляменту, але вона її не прийняла. Частина цієї петиції містить думки знаної „Світової Ради миру". Цікаве, що при останніх виборах русофіли, Мапам і комуністи зібрали були тільки 103,429 голосів, а тепер майже чотири рази більше.

КОМУНІСТИЧНІ ЦЕНТРИ ПОСТАЧАННЯ В КОРЕЇ означені числом 1., були останніми днями сильно бомбардовані аліянтськими літунами. Як відомо, населення тих місцевостей було раньше повідомлене, щоб залишило ці місця, бо вони будуть знищені. — Під 2. це та ворожа територія, де знищено 20 вантажних авт, що везли амуніцію. Точка 3. означає те місце, де знищено поспішний ворожий поїзд гарматнім обстрілом з аліянтських кораблів.

КОНФЕРЕНЦІЯ РАДИ ОБОРОНИ ПАЦИФІКУ ЗАКІНЧИЛАСЬ З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Гонолулу. — В середу закінчено формально наради міністрів закордонних справ ЗДА, Австралії та Нової Зеляндії в справі оборони Пацифіку. Всі три держави зобов'язані взаємно собі помагати на випадок нападу з будь-якого боку. Під тим треба розуміти забезпечення перед новою комуністичною аґресією, плянованою в Кремлі. Усі три міністри, Дін Ачесон, Ричард Дж. Кейсі (Австралія) та Т. Клифтон Веб (Нова Зеляндія), заявили згідно, що наради були ведені в приятельськім тоні та що говорено щиро й одверто про всі міжнародні справи, а не тільки про те, що відноситься до оборони Пацифіку. Секретар стейту Ачесон давав ясні відповіді на всі запити. Та найбільше говорили третього дня нарад знавці, головно військові, а також і політичні. На нарадах вирішено, яку військову допомогу має дати кожна з тих держав, що брали участь в конвенціях, на випадок, коли б якась з них була нападена. При тому брано під увагу евентуальний напад з боку комуністичного Китаю. Ці речі будуть ще точніше обговорені на військовій комісії, яку створено саме для цеї цілі. Обговорено теж справу поширення Ради Пацифіку. Австралія зголосила Британію як евентуального нового члена. Та наразі цю проблему не вирішено, бо, як заявив секретар Ачесон, тоді треба б зараз вирішувати також і приступлення Філіппінів до Ради. Щодо Великої Британії, то вона за влади Партії Праці відмовлялась від участи в обороні Пацифіку, але теперішній міністер закордонних справ, Антоні Іден, є в цій справі іншої думки. Секретар стейту Дін Ачесон, мав ще нагоду висловити американську думку про волю в світі на зібранні Світового Братерства, де він заявив, що Злучені Держави є за свободу людини в світі, а зброяться тільки тому, що їх до цього змушує оборона перед евентуальним нападом і в тому переконанні, що сильна Америка залякає напастника. Військові сили треба, говорив Ачеон, ще й на те, щоб аґресори не змушували демократій погоджуватись на те, що вони загарбують силою.

Болгарське селянство бореться проти большевиків

Відень. — Т. Живков, секретар болгарської комуністичної партії повідомив, що по всій Болгарії помічається активний спротив селянства та висловив надію, що „ворожі елементи" будуть своєчасно усунені. У статті в журналі Комінформу, Живков запевнив, що неспокій вносять кулаки та, що вони будуть ліквідовані, як кляса, якщо для того прийде догідна пора. Саме ця кляса є спричинником усіх труднощів, що їх спотикає нова влада Болгарії у своїй праці. З досвіду в Україні, можна сміло твердити, що стаття секретаря болгарської комуністичної партії, це попередження про нещадне ліквідування заможнього селянства, яке поїде в сибірські концентраційні табори вмирати там у непосильній праці на велич Росії.

„Правда" невдоволена Литвою

Москва. — „Правда" повідомляє про велику чистку, яка недавно відбулася в Литві. Ця чистка відбулася на останніх зборах Центрального Комітету Комуністичної Партії Литви, на яких багато молодих людей зайняли відповідальні пости. Змінили аж половину голів місцевих комітетів, та багато голів колгоспів. В транспорті і в промислі змінили аж 1,750 працівників і специялістів. „Правда" пише про це так: „Пленум вимагав від партійних організаторів рішучої боротьби проти виявів буржуазно націоналістичної ідеології, що й досі зиркає на давно некомуністичну Литву". „Правда" та „Известия" домагаються „міцної робітничої дисципліни", бо ще й досі є багато випадків повільности і відсутности під час праці, а також недбайлива опіка над машинами.

Папа Пій XII підкреслює потребу допомоги еміґрантам

Рим. — Папа Пій XII знову підкреслив потребу допомоги еміґрантам у той спосіб, що поручив Консисторіяльній Конґреґації зорганізувати — Найвищу Еміґраційну Раду та Міжнародний Генеральний Секретаріят при Апостольській Столиці. В декреті про створення повищих установ Папа Пій XII згадав про ту працю, що нею під час війни помагали воєнним полоненим, втікачам і насильно переміщуваним особам, — „тим усім людям, з яких тільки меншина була католиками."

БОЛГАРИ ЗАЙНЯЛИ ДВА ГРЕЦЬКІ ОСТРОВИ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Два маленькі острівці на річці Еврос, яка відмежовує Грецію від Болгарії, стали предметом нового напруження між цими країнами. Один острівець називається Альфа, а другий навіть не має назви, тільки число Р.Г. 766,484. Остров Альфа був уже раніше предметом спору і греки годилися на обопільну адміністрацію на ньому. Але до другого острова болгари досі не мали жадних претенсій, а проте 27 липня заатакували його і під час бою згинули чотири грецькі вояки. Грецький представник до ОН саме тепер вернувся з Греції і вніс в цій справі ноту до Об'єднаних Націй, в якій заявляє, що цей новий вияв болгарської аґресії треба з повагою оцінювати, бо інакше Греція буде змушена вжити сили, а такий її крок може спричинити тяжкі наслідки. Греки вже звернулися до спостерігачів ОН у Сальоніках, які прослідили цю справу на місці та вишлють свій звіт до ОН. Грецький представник до ОН Алексіс Киру заявив таке: „Остання аґресивна дія болгарських військових властей проти острова Р.Г. 766,484, якого приналежности до Греції ніколи не оспорювала болгарська влада, змушує грецьку владу до запобіжних засобів елементарної самооборони". Уряд Греції має на це право згідно з постановами Хартії ОН. Але Греція звертається з цією справою до Об'єднаних Націй, щоб вирішили цю справу очевидної болгарської аґресії, та заявляє, що грецький уряд не буде мовчати, коли Болгарія буде глуха і сліпа на нові грецькі обвинувачення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПО КОНҐРЕСІ

З того, що пишуть українські газети, в Америці й світі, про останній Конґрес Американських Українців, треба прийти до висновку, що український загал, де він не жив би, вдоволений з нього та вважає його успішним. Як є успіх, то завжди будуть групи та особи, що будуть приписувати собі великі, а то й виключні, заслуги в цьому великому ділі. Одначе це справі не шкодить навіть і тоді, коли ті заслуги, говорячи делікатно, проблематичні. Зате треба, щоб усі об'єднані групи взялися тепер до дальшої плянової акції, а в першу чергу попрацювали в тому напрямі, щоб побільшилась каса Українського Конґресового Комітету, бо в ній тепер посуха.

Можна б припускати, що багато людей досі здержувались з Національним Датком, бо належали до таких організацій, які не входили в склад УККомітету. Та тепер той час уже минув. Тепер уже нема на що нарікати, бож всі признають, що УККомітет виконав добру роботу. Яка ж причина, що всі ті, що досі не склали ніякого Національного Датку, не поспішають тепер з вплатою бодай за цей рік? По такім ентузіязмі, з яким прийняло наше громадянство П'ятий Конґрес Американських Українців, можна було сподіватись, що УККомітет буде прямо засипаний новими пожертвами. Але на таке не виглядає. З інформацій, які дістаємо з канцелярії УКК можна б заключати, що справа мається якраз навпаки. А праця проте мусить продовжуватись, не зважаючи на літо і спеку. Таж якраз у цей час починаються нові ворожі наступи, які не можна збувати мовчанкою. На них треба давати відповіді, їм треба протидіяти не тільки в пресі, але й деінде.

П'ятий Конґрес Американських Українців *подратував* ворогів визволення України. Тому саме вони почали протиакцію при допомозі різних „спеців" щодо Росії та Заходу Европи, які промовляють ще й від імені російського народу та тих народів, що їх Росія в давній чи теперішній час поневолила. Їм до услуг вже стали і ще стануть різні продажні типи старого чи нового малоросійського типу. Це вже почалось, але треба надіятись куди більшого розмаху ,як тільки появляться свіжі фонди, а вони на таку ціль знайдуться. З тим треба УККомітетові рахуватись і готовитись до ширшої акції, *як проти чужих, так проти „своїх"*, що запродують душу за шмат гнилої ковбаси...

Важливе тепер теж і те, що хоч багато з того, що предложили делеґації УККомітету резолюційним комісіям обидвох головних партій на їхніх конвенціях у Шікаґо, ввійшло дослівно в партійні плятформи, то про Україну та її боротьбу за незалежність згадки в плятформах не було. Це зажурило як членів наших делеґацій, так і наш загал. Бо коли правлячій партії міг ставити з цього боку перешкоди департамент стейту, то яка перешкода могла не дозволити Республіканській партії про це згадати? Та пам'ятаймо, що плятформа ще не все. Її інтерпретує і здійснює той, що стане президентом. Тому треба з боку нашого громадянства, а зокрема Українському Конґресовому Комітетові, повести дальшу працю в тому напрямі, щоб при певних нагодах кандидати на наступного президента таки висказались дещо конкретніше не тільки про боротьбу українського народу з комуністичною агресією, чи комунізмом взагалі, але також і про його змагання до державної незалежности та соборности. УККомітет добре зробив би, коли б звернувся до обидвох кандидатів з тою справою, на вияснення якої ждуть не тільки американські виборці українського походження, але на що жде теж і ввесь український нарід. Бо виходить на таке, що обидві партії мають відвагу публічно говорити про різні народи, позбавлені державної незалежности, але зате ще далі поминають єдину Україну, про яку самі добре знають, що хоч вона мучиться у кремлівській неволі, але не піддається і далі бореться.

Совєтська фльота без великих кораблів

Совєтська воєнна фльота скористала з досвіду останньої війни та зовсім залишила думку будувати великі воєнні кораблі. Совєти бачили, що Німеччина, яка від 1940 р. мала в своїх руках не тільки своє море, але й усі побережжя Західної Европи, проте не могла зберегти своїх дредновтів і всі вони пропали від ударів могутньої англійської фльоти. Положення Совєтів ще гірше від німецького. Совєтська фльота замкнена буде на випадок війни на Балтійському морі, бо навіть поширені канали між Балтиком і Білим морем та Північним океаном дозволяють на переїзд суден не більших як 1000 тонн. Отже ними можуть користуватися тільки моторові торпедні судна та менші прибережні підводні човна.

Тому Совєти залишили будову велетнів та всю свою енергію вкладають в побудову важких крейсерів. Головним типом совєтського крейсера — це крейсери типу Кірова, від 9,000 до 12,000 тонн. Ці крейсери мають по 12 семицалевих гармат, 10 чотирицалевих та 6 гармат 37 міліметрових. Совєтський моряк у розмові з іноземним кореспондентом назвав дредновти „музейними предметами", бо „можна збудувати три або й чотири крейсери в тому часі, який потрібний на будову одного великого лінійного корабля".

Та на Балтійському морі Совєти навіть не потребують більших від крейсерів кораблів, бо там проти них боротися може тільки шведська фльота, яка має найбільші кораблі — крейсери на 8,000 тонн. На Балтійському морі тепер Совєти користають з воєнних кораблів балтійських держав, які обслуговують моряки балтійці. Але Совєти їм вповні не довіряли і помішали залоги Балтійської фльоти зі своїми моряками, що раніше служили на кораблях внутрішньої фльоти.

Друга совєтська болячка — це жах перед тим, щоб вороже літунство не знищило під час війни російської морської бази, Кронштадту. Совєти всіми силами старалися зменшити цю загрозу. Вони розсипали свою воєнну фльоту по всіх портах Балтійського моря: совєтські кораблі стоять в Фінській затоці, в портах Балтійських країн, Польщі та Східньої Німеччини. Також сильне совєтське літунство творить широку „парасолю" для совєтських кораблів. Тому совєтські моряки вірять, що вони на сто відсотків „безпечні" на випадок війни. Але що буде, як на Балтик в'їхали б чужі великі лінійні кораблі? Про це совєтські моряки не говорили...

Ольга Гец

Російська меншина і німецька окупація України

(Докінчення)

В Кам'янець - Подільській консисторії, що підлягала архієреєві чи митрополитові Дамаскінові ніхто ні говорив, ні тим більше не писав по-українськи. Сиділи там росіяни і фольксдойчери, а сам Дамаскін був не тільки росіянином, а й запеклим україножером. Тому й священики в обсязі його володінь були або росіяни або русофіли. Так, наприклад, з'їзд православного духовенства, що відбувся в Ярмолинцях в січні 1943 року провадив наради в російській мові. Випадок хотів, що я з Дамаскіним їхала в одному переділі вагону з Шепетівки до Гречан і чула на власні вуха його розмову з якоюсь жінкою.

— Не люблю я, грішний, галичан, — говорив Дамаскін добірною російською мовою, — просто не зношу їх. Галичани — це, знаєте, суміш католицького ієзуїтства з жидівським нахабством. Польща їм не догодила, Росії вони не визнають, німців не люблять. Вони взагалі, здається, ніякої влади не визнають, окрім своєї власної. А кому вона потрібна та їхня влада,.. Ох, Господи Боже, прости їм, грішним, ібо не відають, що творять!.. — і він набожно перехристився.

Такий був духовний пастир волинських і подільських православних українців, підпираний німецькою владою.

Не меншим україножером у Кам'янці-Подільському в часи німецької окупації був і суддя — чиновник царських часів. Він з таким відвертим призирством ставився до сторін, говорячих по-українськи, що адвокати радили заздалегідь своїм клієнтам говорити перед ним тільки по-російськи, аби не програти справи.

Характерний випадок трапився з редактором часопису в тому ж таки Кам'янці-Подільському. Він був видрукував статтю, скеровану проти фаворизації російських письменників взагалі, згадуючи і Пушкіна. Стаття викликала серед росіян страшний рух. Висловом обурення і протестів не було меж. Росіяни почали шукати доріг до німецьких кіл і підбурювати їх проти „нахабного ґалічмена", який посмів образити їхні національні почування. „Да как он смєл! — говорила мені росіянка з-під Пєнзи Цюра. — Да развє он імєєт понятіє, кто такий бил Пушкін? Да вєдь ето жє варварство! Какой то мужік Шєвченко — поет, а Пушкін нє поет? Ну, уж нєт! Я сама говоріла с нашім шефом, который владаєт рускім языком і чітал Пушкіна. Он говоріл, что пайдьот к етому рєдактору і заставіт єво написать опровєржєніє (заперечення) своєй дурацкой статті." Докладно вияснити всю справу з цією статтею міг би хіба сам бувший редактор, котрий є на еміґрації. Мені, на жаль, невідомо, чи згаданий „шеф" здійснив свою обіцянку.

Перекладачка в кам'янець-подільскім банку була росіянка. Перекладачка при Кам'янець-Подільському Ґебітскомісарі попадала в гістеричне подратування, слухаючи українську мову, і тому хто не вмів по-російськи або по-німецьки до Кам'янець-Подільського Ґебітскомісара міг взагалі не йти ні в якій справі. Знаю це з власного досвіду. Про моє прохання ця перекладачка взагалі відмовилась доложити, очевидно тільки тому, що я вперто говорила з нею по-українськи. На щастя, я володіла німецькою мовою настільки, що полагодила позитивно свої старання з самим німцем, оминаючи послуги цієї сатрапки. Зате, коли з'явилася група наших селян з проханням про дозвіл на право переїзду залізницею, вона представила їхні прохання в такій дикій і зухвалій формі, що розлючений німецький достойник вигнав їх за двері. Не даром каже наша народна мудрість: „Не так пани, як підпанки"...

Минаємо темні справи доносів, жертвами яких падали найсвідоміші українці, не вдаємося в таємниці викриття підпільних організацій антинімецького спротиву. В них залишається ясним лишень одне: були люди, вороже наставлені до української справи, і саме їм завдячує Україна масові розстріли і репресії в Києві, Полтаві, Лубнах, Кривому Розі, Бердичеві і т. д. і т. д.

Стільки про наших „старших братів", які опинилися на услугах німців. Подивимось тепер, що робили інші „старші брати", котрі вислуговувались большевикам.

Російські села різних сектантів, що повтікали ще за Петра І на Україну, під час німецької окупації відіграли супроти країни, яка дала їм притулок і забезпечила життя, найогиднішу ролю. Ці села, яких було на Україні щось із кільканадцять впродовж цілих століть жили своїм окремим, замкнутим життям, зберігаючи свої традиції і свої жорстокі закони. Однак в часи німецької окупації виявилася їхня душа і симпатії. Так, наприклад, село „Руські Пилипи" Житомирської области стало пристановищем комуністичної партизанки. „Руські Пилипи" не тільки переховували большевицькі банди, а й тероризували довколишні українські села домагаючись під загрозою страшної розправи укриття партизанів, забезпечення їх поживою, транспортом і документами. За саботажі, переведені партизанами, розплачувалися знову ж таки українські села, бо большевики, оберігаючи „Руські Пилипи", виконували саботажі далеко від свого притулку. Більше року провокували ці російські зайди німців на гострі протиукраїнські акції!

Ще кілька слів про большевицьку партизанку.

Значення воєнного ця партизанка на Україні майже не мала і шкоди німцям великої не робила. Завдання її були чисто провокативні, і під цим оглядом мали повний успіх. Комуністичні партизанські загони ніколи не вступали в бій з німецькими частинами. Їхня діяльність обмежувалася висадженням поїздів, псуванням телефонічних ліній і грабіжницькими наскоками на різні господарські підприємства зі слабою охороною. Пограбувавши якийсь маслозавод, чи радгосп, партизани неодмінно лишали записку: „Тут були українські партизани". У відповідь на це німці висилали карні відділи, палили по кілька сіл і вистрілювали всіх мешканців. Але особливо популярним трюком комуністичних банд були наскоки на українські села. Вдершись в таке село, партизани в жахливий спосіб мордували найсвідоміших і найактивніших українців, а потім причіплювали на груди трупів такі картки: „Так розправляються західньо-українські націоналісти (!) з німецькими вислужниками". Кілька таких випадків було в Житомирській області. Але вже цілком ґротескний випадок стався у Вінницькій області. Партизани наскочили на село, замордували голову сільради і кількох членів управління, а через те, що під рукою, очевидно, не знайшлося навіть якогось поганенького знавця, який би вмів писати по-українськи, то написали просто: „Ето сдєлалі бандєрофци".

З того виходить ясно, яка була ціль російсько-большевицької партизанки: довести і без того сильну ненависть німців до українців до найвищої міри; в населення викликати таке озлоблення до німців, яке примусило б його забути звірства большевизму, і, нарешті, посіяти недовір'я підсовєтської України до Західньо-Українських земель. Підступна московська натура зуміла використати ситуацію і мститися на українцях при допомозі німецьких рук.

Каже народна мудрість: „Рахуй друзів і ворогів тоді, коли опинишся без хліба на воді". Ми їх рахували не тоді, коли були „без хліба на воді", а тоді, коли опинилися в полумені перехресно німецько-большевицької ненависти. І тому можемо сказати твердо: Москва, чи то в ролі зверхника, чи то в ролі чужого сатрапа, чи то в ролі „братньої держави" однаково була, і є нашим смертельним зовнішнім ворогом. А ще більшим і ненависним внутрішнім ворогом є ті плюгаві одиниці, які стараються коштом своїх братів вислужитися перед російським молохом.

ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА І УКРАЇНЦІ

Прогомонів перший день відкриття Олімпійських Ігрищ із святочним запаленням вогню принесеного з Олімпу, принесла нам преса та радіо безліч вісток про переможців, та їх осяги, і вкінці дійшов до нас уже точний опис величавого їх закінчення, та остаточний вислід, хоч неофіційного але важного, змагу між ЗДА та СССР. Після цілого тижня переваги СССР в численні на точки, ЗДА зробили несподіванку усім, а головно японцям, досі найсильнішим у плавацьких конкуренціях мужчин, здобуваючи в них золоті медалі поруч сподіваних перемог у боксі. Цим змагуни ЗДА остаточно закріпили за собою першенство в точкуванні країн — учасників із 614 точками. Друге місце заняв СССР (553 точки), далі слідує Мадярщина, Швеція, Зах. Німеччина, Фінляндія, та другі.

Переглядаючи щоденні звідомлення з Ігрищ можна було досить часто зустрінути серед імен учасників, а то і переможців, прізвища українців, як представників СССР. Всіх їх преса та радіо називали таки росіянами, або російськими спортовцями, чим напевно втішались можновладці Кремля із його Всесоюзним Комітетом Фізкультури і Спорту, що знов вдалось їм „підкачати капіталістів". Такі прізвища як Калинчук, Лупуєнко, Гороховська, Гуревич, Богданівська, Манаєнко, Борисенко, Лавриненко, Кріпченко, Ціпурський, Сагайдак, Денисенко, та багато інших, дають підставу підчисляти, що в цих Ігрищах багато українських спортовців заступали СССР. Беручи за підставу факт, що Україна є окремо заступлена в Об'єднаних Націях, українські спортовці повинні були виступити теж окремо, як репрезентанти Радянської України. Виходить однак, що непоправний легковірний Захід і тут в спорті дався підвести большевикам, які крім послідовного винищування всього, що українське, старались дуже для пропаганди комунізму вийти в цій олімпіяді найсильнішою країною. Олімпійський Комітет, коли вже погодився на участь комуністичних країн в Ігрищах, зробив велику кривду не тільки українцям, але і балтійським народам, дивлячись крізь пальці на те, що багато їх змагунів були змушені виступати з емблемою СССР, хоч напр., із окупацією балтійських країн Росією багато західніх країн не погодились. Коли б ще відняти від складу СССР всіх змагунув із неросійського Кавказу, тоді стане ясним, якою вбогою залищилась би сама Росія, якій тепер всь преса та радіо приписують великі успіхи.

Так, напр., перечитуючи недавно звідомлення із життя в олімпійському таборі, запримітив я знимку українського спортовця із красок СССР, Лупуєнка, із поясненням: „Російський мистець у водному — каюковому спорті роздає автографи фінським дітям". В другому числі вихваляє американський кореспондент лицарський жест „російського атлета", який мимо програної в скоку із жердкою, підбігає до американця Річардса після його переможного скоку, піднімає його зі скічні, та захоплено перший складає ґратуляції. Цим справжнім спортовцем був Денисенко, про якого, так як і про першого, ні словом не згадали як про українця. Можливо, що спортові кореспонденти не поцікавились тим, хто вони ці змагуни СССР, можливо, що і Олімпійський Комітет даючи згоду на участь СССР в Ігрищах поминув існування України, Білорусі, чи Прибалтики. Може і дехто із представників Заходу свідомо дивився крізь пальці на те, як і хто заступає краски „Росії", тому, що вони ще живуть марними надіями на наладнання співжиття із большевиками. Нам однак, всім українцям, не тільки зацікавленим у спорті, варто б однак призадуматись, чи не маємо ми і тут обов'язку боротись за права імені України і українця, протестувати перед Олімпійським Комітетом проти включення насильно України до команди, що заступає Росію чи СССР, згідно із рецептою фізкультурних комітетів Москви, і писати спростування до чужомовних часописів, що може і ненарочно кривдять українських спортовців. Нашим обов'язком є про ці справи заговорити голосно в імені тих, які за залізною заслоною, навіть у добре стереженому „Олімпійському Таборі змагунів СССР" не користуються жадними свободами, а в тому і свободою слова.

В. С.

Переміщують народи, щоб легше їх поневолювати

Український нарід вже понад тридцять років терпить під російським комуністичним імперіялізмом, що тепер прикривається вуалькою соціяльного експерименту. Ми добре знаємо, в *який спосіб* російські окупанти стараються винищувати наш нарід, щоб легше над ним панувати. Численні смертні засуди, штучний голод, масові депортації, поселювання чужих національностей на українській території — ось засоби російського імперіялізму, щоб ослаблювати відпорну силу нашого народу, що від віків живе збитою масою на своїй території.

Український нарід бореться проти тих російсько-совєтських засобів і протестує проти них перед світом. Але світ ще донедавна мало прислухувався до крику розпачі нашого народу. Та під час другої світової війни, і після неї, Совєти мали змогу запанувати і над іншими народами, і з повною силою зачали випробованими в Україні методами винищувати і ті народи, які вони „визволили" з тієї волі, що нею досі втішалися.

Тепер уже світ вірить правді про совєтський „рай". Ось Енн Су Кордвелл пише у „Крисчіен Сайенс Монітор" про те, як Совєти переміщують силою азійські народи якутів, кірґізів та всяких інших монголів до Литви, а литовців висилають на Сибір, до в'язниць і до таборів примусової праці, щоб у той спосіб створити прихильну собі більшість на Литві та одночасно мати надійних оборонців та шпигунів. Те саме роблять Совєти з поляками та білорусами, що жили на Литві, яких також силою заслали в далекі закутки своєї імперії, де вони призначені на знищення.

Такі відомості подав бувший польський офіцер торговельної фльоти про місто Вильно, звідки він походить, і тому цікавився життям у ньому. Але ці вістки характеристичні і для інших теренів, що знаходяться під совєтським ярмом. Старші люди між цими азійськими народами „мовчазні і похмурі", вони бояться говорити з людьми, але молодші деколи відповідають на запити цікавих і кажуть, що їх також примусово виселили, бо хто не хотів їхати, того брали до примусових робіт у сибірській тайзі, або „ліквідували".

В цей спосіб Совєти здійснюють свій плян, щоб притуплювати національні почування народів, відриваючи їх від їхнього корення та приспішуючи їхнє змосковщення. Одночасно совєтські імперіялісти послаблюють національну силу тих народів на їхній національній території, куди насилають росіян, і збільшують перевагу панівного російського народу. Нові азійські поселенці мусять бути вірними слугами Совєтів на нових місцях та пильно охороняти совєтські військові споруди і ті шляхи, якими російська армія щораз більше просувається на захід, кажучи, що свіжі війська „йдуть на маневри". Рух війська відбувається звичайно вночі.

Коли вільний світ направду бажає волі усім народам на землі, то він не сміє мовчки дивитися на те, як червоний російський імперіялізм скріплює свою силу при помочі винищування волелюбних народів.

А. Драган

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(Доповідь на П'ятому Конґресі Американських Українців)

(4)

Ох, брате мій, брате, як би ти знав, якби Ви усі там знали, як безмірно важко народ наш страждає. Чим той нарід так провинився, чим заслужив собі на ту пекольну кару? Завіщо його убивають, мучать, кости ломлять, шкіру здирають, з рідної землі виганяють? Я пишу, а рука дрижить, що в кожній хвилині може прийти червоний кат. Перед годиною приходив до хати один диявол з міліції. Чогось хотів, а я вже ціла задубіла, ноги трясуться і я млію. Словами ані не опишеться, ані не розкажеться тих мук страшних, які ми день і ніч переживаємо...

Вельмишановні Пані і Панове: я навів Вам тільки окрушини, які вмішуються в 25 хвилинній доповіді. Я міг би наводити їх і читати годинами і днями, але все це було б все ще тільки слабим відгомоном надміру тої трагедії і того героїзму, що характеризують український революційно-визвольний рух в Україні сьогодні. А повстанська боротьба це тільки одна ділянка того одного суцільного фронту проти большевизму, що його становить сьогодні Україна і її народ. Що більше, ми — навіть на підставі тих скромних інформацій, що їх маємо — можемо прийти до заключення, що головний фронт поступово переноситься на чи не найбільш важливу, бо духову ділянку. Вам відомо вже з американських та самих совєтських джерел та лихоманка і справжня гістерія Москви проти „українського буржуазного націоналізму" в культурі, письменстві, мистецтві. Ми схиляємо наші голови перед героїзмом тих неустрашимих воїнів УПА, що зі зброєю в руках говорять окупантові залізною мовою: геть з української землі! Але повірте, Пані і Панове, що таким самим треба вважати того українського письменника і мистця, якому приложений до потилиці большевицький наган, а він в такій чи іншій формі пише чи показує: Любіть Україну! Таким самим героєм треба вважати українського науковця, що в такій чи іншій формі відкриває українську правду, героєм треба вважати українського селянина, що допомагає повстанцеві, хоча не йде разом з ним в ліс і завжди — сам безборонний — чекає большевицької помсти, і таким самим героєм є український робітник, що на свій лад та своїми засобами бореться проти большевицького окупанта. І власне в цій суцільності українського визвольного фронту криється той „панічний страх Кремля перед Україною", і та „найслабша Ахілева п'ята Кремля", яку так влучно означили американські і англійські коментатори, що завдали собі труду пізнати суть і характер українського визвольного руху.

Ця дійсність для людини в нормальних обставинах є занадто неймовірна, щоб він міг її всеціло і без всіляких „але" прийняти. Візьмімо ще один приклад. Приготовляючи цю доповідь, я мав можність переглянути деякі нові і найновіші документальні матеріяли з революційно-визвольної боротьби в Україні. Я бачив, наприклад, статистику переписаних в криївці на друкарській машинці або — як це там називається — помножених власними технічними засобами десятки, сотки і навіть тисячі примірників найрізноманітніших творів, включно з Історією України, що їх поширюється серед населення. Це є та зброя, яку західні спостерігачі називають сильнішою від атомової бомби. Згадаймо ще про те, що кожний з вас міг чи може бачити в пресі або в окремих виданнях: дереворити Хасевича. Чи ми здаємо собі справу з того, що це неймовірний український приклад єдиної за всі тридцять років большевизму вільної творчости в пекольних обставинах терору і смерти! Навіть коли б українці не мали того імпозантного підсумку всебічної боротьби за волю, приклади якої я намагався коротко з'ясувати, то вже ці самі дереворити заслуговували б на те, щоб перед українським народом схилити голову з подиву і пошани. Шановні Пані і Панове! Час моєї доповіді проходить. На закінчення прохання: забудьте на хвилину еміґраційні партії, групи і середовища, зніміть залізну заслону із своїх повік, вух і сердець, спробуйте вчутись в ці тільки мініятюрні повідомлення з нашої многострадальної і героїчної України, проаналізуйте їх і Ви напевно не побачите там ані партій, ані груп, ані середовищ, ані особистих чи групових амбіцій, а тільки один смертельно загрожений народ, що хоче жити і мати волю та який за те життя і за ту волю бореться направду до останньої краплі крови і останнього віддиху.

Великий американський приятель України, сенатор Александер Смит, вносячи до Конґресового Рекорду в березні м. р. вістку про смерть ген. Чупринки, додав, що „нарід Америки та інші народи світу можуть бути тільки надхнені героїзмом тих українських борців за волю за залізною заслоною, для яких немає миру". Якже ж тоді маємо ставитись до тої боротьби ми, американські українці, кість від кости і кров від крови брати і сестри та сини і дочки того великого українського народу, що своїм героїзмом дивує і одушевляє світ?

Відповідь на це ми вже не раз давали і її повинен дати цей Конґрес, що збігом обставин зібрався якраз в 176-ту річницю проголошення Американської Декларації Незалежности. За здійснення цеї Декларації найкращі сини американського народу пролили свою кров, як і нині проливає її український народ. Ми були б поганими американцями і ще гіршими українцями, коли б всіми своїми силами не причинилися до того, щоб ідеї Декларації Незалежности були закріплені в цій країні та здійснені в Україні і для всіх тих народів, що ще сьогодні позбавлені волі. Усі ми прагнемо миру, але ми теж знаємо, що того миру не буде, як довго існує неволя. Тому найкращими борцями за мир є борці за волю! Нехай же і цей Конґрес, пам'ятаючи про Декларацію Незалежности, звернеться лицем до України та українського народу, що бореться за волю. Цим приспішимо хвилину, коли ми, і як американці і як українці, зможемо повторити слова великого українського гетьмана: Нехай вічна буде слава, же през шаблі маєм права!

(Кінець)

Волод. Гірняк (Канада)

НАШЕ МИНУЛЕ Й НАШЕ ТЕПЕРІШНЄ

(3)

Друга велика світова війна

Добре узброєні мадярські полки в короткому часі окупували всю Карпатську Україну й під протекторатом Адольфа Гітлера знову як і в 1914 році, почали вішати і стріляти мешканців тієї землі.

Зараз після того, як Канадою проголошено війну Німеччині, провідники всіх організацій, за вийнятком комуністичних, подали в пресі свої декларації льояльности Канаді.

Але почалися виступи проти націоналістів і в Саскатуні говорили про те, що в Торонті вже заарештовано п'ятьох провідників із української націоналістичної групи... Навіть подавали імена „арештованих" осіб, мабуть для цього, щоб люди повірили. В Торонті знову говорилося про те, що подібнісінькe мало вже статися в Саскатуні, Едмонтоні та Вінніпеґу... Як уже „виарештували" всіх українських провідників; тоді почали в газетах закликати рядове членство тих націоналістичних організацій, щоб воно покидало ряди й переходило до їхніх організацій, якщо воно дорожить своїми родинами й не хоче наражувати їх на неприємности... На щастя чи нещастя такий стан тривав дуже коротко, бо лише один місяць, тобто до того часу, поки не можна було справдити тих поголосок.

В початках другої світової війни, напружений стан серед українських груп у Канаді тривав 14 місяців. В тому час ті групи поділили себе на дві, хоч і не рівних, частини. Народовецька; тобто Союз Українців Самостійників (СУС) договорився з Союзом Гетманців Державників (СГД) та деякими льокальними організаціями при народних домах і читальнях Просвіти, а Українське Національне Од'єднання з своїми Братніми Організаціями з Братством Українців (БУК) і також деякими льокальними організаціями при народних домах і читальнях Просвіти, бо ці останні не були централізовані й тому завсіди долучувались вони до тих централізованих організацій, з якими симпатизували. Побачивши, що на дальшу мету користи з їхньої праці так для канадійських українців, як і для Канади не буде, вони всі з'їхались до міста Вінніпеґу й по довгих нарадах об'єднали себе всі 7-го, листопада 1940 року в одно репрезентативне тіло — Комітет Українців Канади.

Рядове членство всіх організованих громад тішилось і, в тій своїй радости навіть не могло повірити, що ця вістка є правдивою. Було так, що перечитували всі газети й порівнювали слово в слово, бо трудно було їм повірити в те, що вони діждалися такого дня, що їм уже не буде потрібни відвертати голову від свого „політичного противника".

Об'єднання всіх українців у Канаді мало позитивний вплив і на українців в Америці. В скорому часі зроблено було це саме і в Америці, тобто зорганізовано Український Конгресовий Камітет, який від самого початку й дотепер являється одиноким репрезентативним тілом усіх доброї волі українців в Америці.

Кінець війни став початком ще більшого лиха...

Друга світова війна в Европі закінчилась тим, що 7-го травня 1945 року Німеччина скапітулювала.

За два тижні довідалися ми в Канаді й Америці, що на територіях Німеччини та Австрії знаходиться сотні тисяч наших людей із усієї України. Про це довідалися ми через тих наших українських вояків, що були в арміях, перед якими скапітулювала Німеччина. Довідалися від тих, які вже родилися в Канаді й Америці і дуже мало знали про Україну, бо батьки їхні не все їм могли про неї розказати. Та хоч і не багато знали вони про Україну, то, побачивши нужду й страшну загрозу для свого народу, вони перші вдарили в дзвін тривоги, „Ратуйте їх, бо їм грозить велика небезпека!"

В Канаді Комітет Українців Канади, а в Америці Український Конгресовий Комітет почали акцію організування правної та матеріяльної допомоги в Канаді й Америці для наших людей, що опинилися на скитальщині.

В самих початках організування цієї допомоги наспіли до нас ще страшніші вістки, вже від таборових комітетів. В цих телеграфічних вістках говорилося про те, що всьому нашому народові, який опинився на скитальщині, грозить небезпека насильного повороту під страшний комуністичний режим, що рівналося мученичій смерті. На ці вістки відповідав Комітет Українців Канади та Український Конгресовий Комітет десятками телеграм до всіх урядів, а також і до командантів зон, в яких знаходився наш народ на скитальщині. В тих телеграмах просилося уряди й командантів зон припинити насильне вивоження нашого народу з теперішнього місця їхнього перебування та придержання до того часу, поки не вияснитися правдивих і дійсних причин залишення ними своєї батьківщини. В слід за цими телеграмами виїхали негайно делегації від Комітету Українців Канади до Оттави, а від Українського Конгресового Комітету до Вашінгтону, щоб пояснити обом урядам дійсні причини масової втечі нашого народу з його рідних земель на скитальщину, а також і просити їх, щоб вони дали наказ своїм військовим властям припинити насильне вивоження цього народу на „родину".

Хоч багато праці було вложено, то ці труди не пішли намарно. Може й досі не всі знають, хто домагався за них тих всіх, але зате всі вони знають, що від якогось точно означеного часу настала велика зміна. Знають, що їх перестали насильно вивозити на „родину", перестали грозити, а натомість почало опікуватись ними вже по-людськи військова влада окремих зон.

Поза політичною акцією, яка в ті часи велась безперервно (висилка делегатів до Сан Франціско, до Парижа), в дуже скорому часі було зорганізовано в Канаді Український Допомоговий Фонд, а в Америці ЗУАДК, які вислали своїх репрезентантів до Европи спершу о. д-ра В. Кушніра й д-ра В. Галана, а відтак багато інших, яких завданням і було дати не лише матеріяльну але також і моральну допомогу тим, які її потребували. І це всі вони виконали на сто відсотків, більше, як цього ми від них сподівались.

(Продовження буде).

Степан Куропась

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Справа Вінниці й взагалі масового вбивства українців большевицькими варварами була предметом масового протибольшевицького віча, влаштованого Організацією „Добрус" в неділю, 3 серпня. Не зважаючи на літню спеку, заля була заповнена, були добрі точки програми, а найважніше те, що віче виказало працю, потрібну для переведення того роду імпрези. За короткий час, без мітінґів до „півночі" умів „Добрус" зорганізувати виступ, який вдвигнув справу Вінниці й нагробовиства на політичну арену. Головним американським промовцем був конгресмен Т. Шіґен з Іллиной, цей самий що перший в Конгресі вдвигнув справу катинської масакри й домагався розглянення справи. Конгресмен заявив, що в слідуючому Конгресі вдвигне справу Вінниці й буде домагатися, щоб урядові чинники розглянули й цю справу. Говорив він, що американська армія захопила великі німецькі архіви, фільми і різні обтяжуючі документи, злучені з Вінницею. Документи ті переховує американський департамент стейту, якому всі ті справи були довго відомі, та які ніхто не хотів виявляти, щоби не „драснути союзника".

Совєтські гангстери, говорив дальше конгресмен, хотіли вінницькою масакрою навчити українців мовчати й справити їм гарячу лазню за відвагу їх бунтувати. Та сталося так, що Україна не замовкла, а вінницький злочин причинився ще більше до спопуляризування ідеї самостійности України.

Шановний бесідник перейшов у своїй промові мартирологію України за останніх 1,000 літ й видно з його промови, що в українській історії він не є ляиком. Навпаки, він дуже добре поінформований про всі важніші дати української визвольної справи. З інших американців говорив ще суддя Кейсі. Зі свідків вінницької масакри виступали п. Катерина Кохно з Мінеаполіс й український єпископ Григорій. Голова місцевого „Добрусу", інж. Ростун, мав дуже гарний вступ до імпрези, а відтак передав ведення віча о. Профеті з Ню Йорку.

Треба ствердити, що о. Профета привіз зі собою фільм про Вінницю й Корею, перебув три дні в Шікаго перед вічем, і відбув конференції з конгресменом Шіґеном, а вінниці виіло переводив цілою імпрезою. З українських бесідників виступав ще п. Роман Смук зі словом в англійській мові.

Празник св. Володимира відбувся в городі Ділокс Ґров у Франклин Парку в неділю дня 27 липня. Парохія св. Володимира, що носить ім'я цього патрона подбала про гарну програму. Крім спільного обіду, танків, добірної оркестри й інших з празником нерозлучних виступів, були також промови проф. Юрка Степового й празникового військового капелана зі станиці морської маринарки Ґрейт Лейкс.

Ваканційна оселя в Равнд Лейк, де під теперішню пору живе й кріпиться під проводом п. Пілецького 70 дітей, стає рівнож прибіжищем старшої ґенерації й стає поволі новим українським літнім центром, українським табором. Дооколишні фармери, ґазолінові станції й інші сусіди називають оселю українською кемпою.

Вже в п'ятницю вечором, а потім в суботу й неділю, приїжджають до Равнд-Лейку родичі дітей, гості й інші туристи, занимають в околиці всі вільні „катеджі", де живуть а харчуються в столівні оселі, де українські жінки під проводом п. Стефи Барановської все мають смачну кухню. Деякі українські літники переводять в Равнд-Лейку свої літні вакації, де є власне та вигода, що їхні жінки можуть відпочати й не мусять турбуватися харчами в гарячі дні літа. Береги озера Равнд Лейку нагадують нам подібні береги ріки Стир на Волині. Вечорами й там й тут лунає українська пісня й переключаються січі.

Конвенції обох політичних партій, що відбулися у нашому місті принесли не лише багато „бизнесу", але зденервували людей. Підчас республиканської приходило до не мало еписодів між прихильниками Тефта й Айзенгавера, а підчас демократичної денервувало це, що Стівенсон давався так довго просити, хоч уже тому 4 місяці узгідив свою кандидатуру з президентом Труманом. Навіщо тоді сен. Кіфавер їздив за голосами, як рішення запало вже давно. Між делегатами на конвенцію обох політичних партій не було ані одного українця, або американця українського роду. Зате було двох, що одружені з українками, а саме республиканець Біл Кеп, що одружений з п. Катериною Доманчук і Осип Шумовський (Редійо Джов), демократ з Ґейворт, що рівнож має українку за жінку й сам добре говорить по українськи. Оба делегати зі стейту Висконсин.

В політичній плятформі обох партій йде мова про визволення народів Сходу Европи і є там вичислені різні народи, але нема згадки про Україну.

Це є лише новим доказом, що нам ще треба багато праці в цій справі. Український Конгресовий Комітет вислав на обі конвенції окремі делеґації а проф. Лев Добрянський й адвокат Степан Ярема були асистентами секретарів республіканської й демократичної конвенцій.

Літаючі тарелі не оминули й Шікаґа. Інтересним, що появилися над містом досі двічі і то завжди в неділю.

Український День в Рівервю на 24 серпня є вже корпорацією, отже сталою імпрезою, яке перейде до історії нашого міста й яку рік річно будемо в Шікаґо влаштовувати. Перший Український День є доброю спробою, що можна для справи визволення України зробити. Є всі дані, що українська громада, якщо має ідейну програму, може творити об'єднаними силами великі діла, може приєднувати американських приятелів і вивести українську справу на політичну арену. З політикою розбиття на гуртки треба скінчити, бо інші настали часи!

Український День в Рівервю на 24 серпня є власне тим кроком вперед, є тою політичною трибуною, на якій про Україну говоритимуть такі, як знаменитий промовець, сен. Дірксен, та конгресмени Шіґен і Сіґрист. Це будуть говорити про Україну члени американського Сенату і Палати Репрезентантів. В історії Шікаґа такого ще не було. З українських промовців — Український День покликав найкращих, що маємо — Др. Д. Ґаличина, діючого м-голову УКК і предсідника УНСоюзу, та адв. Михайла Пізняка, леґального дорадника УКК. Спортова олімпіяда буде завершена врученням трофею побідній дружині — п. Д. Ґаличином, трофею, що його уфундував „Батько Союз".

Для доброго переведення Дня створено комітети; програмовий, фінансовий, господарський, пресовий, резолюційний, забавовий й організаційно-імпрезовий.

Восьма річниця бою під Бродами була предметом Святочної Академії влаштованої в нас Братством 1-ої Української Дивізії в неділю дня 26. липня, в залі Шопена. Добірна й коротка програма із кількох точок зобразила коротко не лише історію бою під Бродами, але представила нам все те, що з тим боєм зв'язано. М-р Орест Городиський у вступному слові вияснив, чому українці вступили до Дивізії. Трагедія Української Дивізії, що потерпіла в боях наступила вже тоді, як вояк 1-ої дивізії був без зброї. Не було в Дивізії психічного заломання, не було національної зради.

Святочний реферат відчитав Др. М. Гулій. На жаль не все можна було чути на залі, про що реферував референт. Його реферат, як можна було зрозуміти представив нам ті хаотичні відносини, що заіснували на рідних землях в часі формування Першої Української Дивізії. А відносини були такі, як й все в цілій нашій історії. Опинилася Україна між молотом червоним і залізним німецьким ковалом й не було що вибирати. Треба було творити власні військові кадри для самооборони і то творити там, де була змога.

Українська Дивізія остане в історії України ще одним доказом, що Україна власною кровю окроплює свою волю. Для звеличання пам'яти тих, що ту кров проливають „річниця Бродів" надається якнайкраще.

В програмі академії виступили ще соліст В. Мельничин, декляматор В. Галушка й хор Сума під проводом п. Яримович. Хор Сума закінчив гимном Лепкого „Щоб у щастю жили ми свобідні". Фортепіяновий супровід, як завжди, дав проф. В. Шуть.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ГОЛОСУЄ

в Індепенденс, Мізурі, в демократичних праиборах на кандидата до Сенату. Його „фаворитом" є стейтовий прокуратор Дж. Е. Тейлор, що кандидує проти Стюарта Саймінґтона, б. адміністративного урядовця, який, як уже подали газети, вийшов переможцем.

ЗА РОЗБУДОВУ ВІДДІЛІВ ЗУАДК КОМІТЕТУ

Кожна харатативно-допомогова організація не може обмежитись лише до праці урядничого персоналу, але мусить побудовати свою діяльність теж на широкій сітці добровільних працівників. Лише широко-закроєна співпраця громадянства дає запоруку для успіхів того рода організації. Це найкраще можна обсервувати на діяльності єдиної української самостійної харитативно-допомогової організації, якою являється Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Він же і постав із цілого ряду окремих допомогових осередків і в цілій своїй кількарічній діяльності спирав свою велику роботу не лише на фаховому кваліфікованому урядничому персоналі, але на широкій діяльності окремих громад, організацій і громадських діяців.

Хочу лише звернути увагу на успішність співдіяння громади із ЗУАДКомітетом на терені Филаделфії, що мені найбільше відоме, хоч і знаю, що теж інші скупчення українського населення у ЗДА своєї діяльною співпрацею спричинились до проведення того великого діла, яке виконав ЗУАДК і запевняють нас у вірі в його дальші успіхи.

Вже від перших днів існування ЗУАДКомітету співпрацював із ним місцевий Допомоговий Комітет у Филаделфії, який ввесь час старався допомагати в праці цій загальній допомоговій централі і в кожний момент старався виконувати ту роботу, якої ЗУАДКомітет на нашому терені набільше потребував. Спершу йшла збірка фондів і в цьому місцевий филаделфійський комітет був помічний. Вже у 1947 році зорганізовано висилку харчів і одежі і місцева филаделфійська громада під проводом авторки цих рядків перевела відповідну збірку і вислала за посередництвом капітана Шепарта посилку в Австрію. Цей місцевий комітет організував збірки з нагоди коляди, старався, щоб з кожної імпрези була приділена частина доходу на допомогові цілі ЗУАДКомітету. До акції місцевого комітету включились вже у 1948 році новоприбулі українські іміґранти і почалась інтесивна праця для висилки, харчів, ліків і одежі для потребуючих в Европі. При допомозі цього громадського комітету ЗУАДКомітет міг вислати самого товщу 25 тисяч фунтів, 5 тисяч фунтів оливи і багато інших харчів. Та праця місцевого комітету не обмежувалась допомогою у збиранні і висилці харчів і одежі.

Під назвою Переселенчого осередка цей наш місцевий филаделфійський комітет заопікувався в перший час побуту у ЗДА около тисячею українських родин, які прибули на анонімні ашуранси ЗУАДКомітету, віддаючи їм притулок у Горожанському Клюбі, харчуючи їх і стараючись допомогти їм знайти працю і стануть „на власні ноги". Цей місцевий комітет взяв на себе теж обов'язок зустрічати новоприбулих на станціях, допомагав у розісланні новоприбулих до місць призначення, у підшукуванні праці як теж зайнявся збіркою ашурансів для ще залишених в Европі. Цей комітет був головним мотором для проведення українського збіркового дня („теґ дей") у Филаделфії, як теж влаштував перше свячене для новоприбулих у Филаделфії, що було святковою зустріччю нових і давніх українських поселенців і затісненням співпраці між ними.

З кінцем 1951 року цей Комітет дістав повне правне оформлення. Він став Відділом ЗУАДКомітету ч. 1. отримав свій статут затверджений Екзекутивою ЗУАДКомітету і в цей спосіб став формально частиною широкої сітки громадських харатативно-допомогових суспільних осередків ЗУАДКомітету.

Цей филаделфійський відділ обрав свою управу, до якої ввійшли: Олена Штогрин, як голова, О. Тарнавський — Шевченко, Оксана Ґенґало, секретар і Т. Бак-Бойчук, С. Олена Лотоцька, Андрій Шекерик, В. Рудницький, І. Поритко й І. Рубель, як члени управи.

Першим головним успіхом цього Відділу ЗУАДКомітету ч. 1. була співпраця в устроєнні Великої Маніфестації з нагоди Зборів ЗУАДК в жовтні 1951 року. Згодом устроїв цей Відділ Маланчин Вечір, який стягнув рекордове число до Українсько-Горожанського Клюбу і приніс тисячу долярів на потреби ЗУАДК.

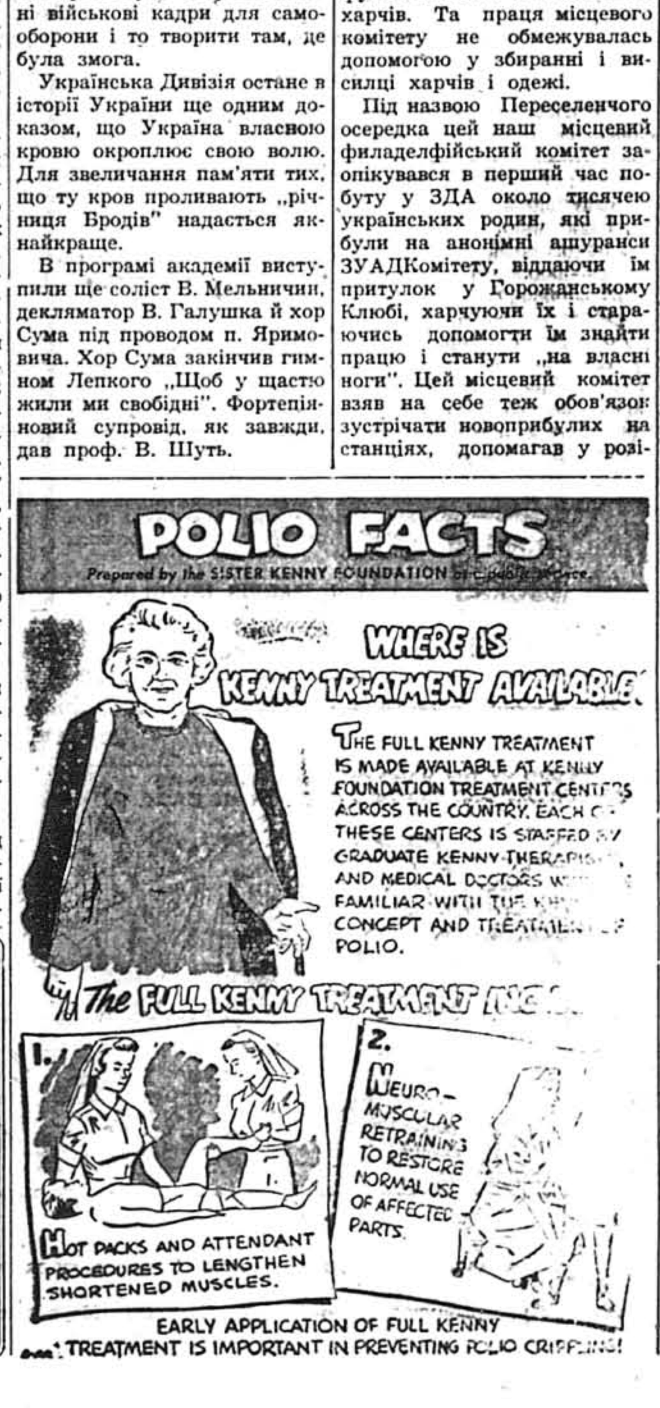
Праця Филаделфійського Відділу йшла згідно з нарямними широкої акції Суспільної Служби, яку започаткував ЗУАДК. У Филаделфії відкрилась перша читальня, яка негайно здобула собі признання. Кожного вечора почали сходитись люди до цієї першої домівки за газетами, за книжками, чи просто на гутірку. Кожної неділі почали відбуватись лекції і доповіді. Прелеґентами були: п. Олена Лотоцька, інж. Лев Яцкевич, ред. Мстислав Дольницький, ред. Олег Лисяк і інші. Відбулись зустрічі із членами колишньої Дивізії „Галичина", із европейськими працівниками ЗУАДК, спеціяльно із панею Юлією Конюх-Тащук. В домівці читальні Филаделфійського Відділу ЗУАДКомітету відбували свої імпрези й інші організації, головно Літературно-мистецький Клюб, який устроїв тут такі реферати, як режисера Гірняка, поета Осьмачки й інші. Організація колишніх військовиків відбувала теж тут свої сходини й імпрези. Тут відбулась прийняття представника УНР д-ра Ст. Витвицького, і ген. П. Шандрука. Тут відбулись ціла низка товариських зустрічей, засідань і лекцій, які були корисними для всього нашого громадського життя. Головною імпрезою була в цьому році Свячене у великій залі Горожанського Клюбу, яке було святковою зустріччю всієї нашої громади без уваги на час прибуття до ЗДА і релігійних переконань та й принесло деякий зиск на допомогові цілі.

Филаделфійський Відділ ЗУАДКомітету цікавився теж усіми загальними громадськими проблемами і мав своїх делеґатів на Конґресі УКК.

З хвилиною, коли Централя ЗУАДКомітету закупила власний дім у Филаделфії і віддала його для праці Суспільної Служби, перед Филаделфійським Відділом стали нові перспективи діяльности. На першому пляні Дитячий Садочок, який вже в найближчих днях буде відкритий у приміщенні гарно відновленого дому ЗУАДК. Цей садок має бути зразковим і тому Відділ взяв собі цю справу спеціяльно до серця. Крім того буде віддана велика увага дітворі і молоді, яка і дотепер користувалась домівкою читальні для спортових ігор, головно „пінґ-понґ". Перед Відділом теж нова проблема: допомогти ЗУАДКомітетові здобути фонд для дальшої великої праці, як теж включитись у допомогу діяльність конечною саме під цю пору збіркою одягів для европейських залишенців.

Як видно праці для такого Відділу безліч. Тут і не хочеться згадувати, скільки доводиться відбути засідань і зустрічей, щоб якесь діло перевести. Але ця праця дає вдоволення і вона справді захоплює. В рямках великанської діяльности ЗУАДКомітету є велике поле до попису для Відділів ЗУАДК. Знаємо, що такі відділи існують і виконують велику роботу і в інших громадах, головно в Ню Йорку, в Шікаґо, у Рачестер, і в багатьох інших містах. Але треба посилити працю Відділів ЗУАДКомітету, розбудувати сітку Відділів, щоб праця — намічена дирекцією ЗУАД Комітету могла бути виконана. ЗУАДКомітет почав велике діло створення української Суспільної Служби. Для того конечна є співпраця добровільних громадських чинників і її повинні охопити відділи ЗУАДКомітету.

Олена Штогрин

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонкерс, Н. Й.

З Олімпіяди

Як повідомляє Йонкерс Гералд Стейтсмен, наш змагун українського походження п. Павло Бохневич, про якого була вже згадка у „Свободі", з п. Андерсаном не здобули „точок" і в своїх конкуренціях, а то каякових двійках на 10.000 м. здобули 14 місце в часі 48:30.4, гіршим як на елімінаційних змаганнях в червні цр. на озері Себаґо (47:20), на що правдоподібно вплинули характер води і місця перегонів, і атмосферичні умовини, про що згадували змагуни в листі до свого товариша п. Лисика. Вправи відбувалися на водах під Гельсінками, і перших кілька днів совєтський моторовий човен „чекував" американських змагунів. В другій конкуренції двійках на 1,000 м. згадані змагуни не дійшли до фіналових розгривок.

Підготовчі роботи до будови школи

В останніх днях липня пересунено парохіяльний будинок при 29 Чеснот вулиці на яких 20 ярдів в сторону Неперген евені, щоби цим збільшити площу потрібну і вимагану законом під будову школи укр. гр. кат. парохії. Другий парохіяльний будинок, який знаходиться на проєктованій на школу площі, з огляду на брак місця і нерентовність будинку, буде розібраний і цим осягнеться простір потрібний під нову будову школи, якої пляни вже готові.

З місцевої преси

Місцевий Йонкерс Гералд Стейтсмен, з датою 28 липня, помістив більшу статтю п. И. Фішера п. н.: „Резистансові рухи в Совєтській Росії, спеціяльно там, де не-росіяни чисельно переважають". Автор, добре в справах східної Европи поінформований, виходить зі становища, що на підставі повідомлень теперішніх втікачів існує широкий пасивний резистанс проти „залізного режиму". Одначе це не повинно родити передчасних надій на революцію з огляду на характер тоталітарної держави. Головну опозицію творять неросійські народи СССР і совєтська армія, яка рахує приблизно 42% неросіян. За те жадного нелегального чи підпольного чи партизантського руху серед росіян дотепер не було.

Дальше згадує про соціяльно-економічні відносини СССР. Платні службовців і робітників не вистарчають на викуп і так скромних карткових рацій. Пересічно одна родина має лише одну кімнату, в якій знаходиться ще місце „економічна поміч" — свинка чи пару курей. За те комуністичні бюрократи живуть як королі.

Резистанс, почавши під духом опору, а скінчивши на активних повстанських рухах існує засадничо серед не-російських народів, які мають відмінну культуру, історію і аспірації. Меншости творять 54% населення СССР, найбільша з них — 45 мільйонів українців. Автор згадує за партизантські групи в 3-ох балтійських державах, Білорусі, кавказьких народів а навіть Казахстану і Узбекстану. Одначе найбільший, найліпше зорганізований, найбільше ефектовний і найбільше для Сталіна небезпечний є український резистанс. Він має поперття цілої української не-комуністичної еміґрації, а спеціяльно Українського Конґресового Комітету Америки. Цей відважний нарід, пише він, ніколи не схилив чола перед комунізмом.

Його активний і пасивний резистанс дальше продовжується, хоча кремлівські деспоти думають, що їхні машинові кріси і кайдани зможуть знищити духа свободи в народах СССР.

Ще згадаю, що це є одна з перших того роду статтей у цьому часописі, бо досі він виявляв тенденції проросійські. Теперішня стаття готова мати вплив і на збаламучених лемків, яких тут чимало та яких втягають також і до таких організацій, які відомі з просовєтських та комуністичних симпатій. І тому цей артикул заслуговує на згадку і увагу ще й з цього боку.

С. К.

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ Володимира Чорнобая, урodж. 19. 3. 1927 в Бродах, Зах Україна, якого німці в 1943 р. вивезли на роботи до Шльоск в Судетах. Хто знає про його долю, зволить ласкаво повідомити родичів на адр.:
І. А. ЧОРНОБАЙ
111 Pine St., LUDLOW, Mass.
Европейську пресу просимо передрукувати!

● ПРАЦЯ ●

Хроніка українського життя

В КАНАДІ

(За українською канадійською пресою)

НОВОПРИБУЛИЙ УКРАЇНЕЦЬ ВИГРАВ САМОХІД

Едмоннтон. — Одною з атракцій 74-ої річної місцевої вистави, яка закінчилася минулого тижня, було льосування на два щасливі самоходи. Розпродано 30.000 білетів, а з них два щасливі числа попали пані Верні Вівер та Іванові Лавренюкові. Обоє вони одержали нові, 1952 р., самоходи. Щасливий білет для пани Вівер витягнула п. В. Гавриляк, жінка місцевого мейора, а для Лавренюка, президент цьогорічної вистави, Ловренс Рей.

П. В. Лавренюк прибув до Канади з Німеччини 18 місяців тому. Народився він у Західній Україні і має тепер 25 років. Він працює в одній металюрґічній фабриці в Едмонтоні.

В АВСТРАЛІЇ

Український часопис „Вільна Думка" (Сидней, Австралія) повідомляє, що там відбувся третій з'їзд О.У.А. і він пройшов в гарячих дискусіях, але закінчився повним успіхом, до чого причинився голова з'їзду п. Василь Болюх. Із звітів видно, що давня Управа ОУА зробила все, що можна було зробити в таких умовах, коли всі члени проводу можуть посвятити організації тільки вільний час від щоденної праці. Пророблено деяку організаційну та пропагандивну працю. Розіслано англійською мовою видання впливовим політичним та науковим діячам Австралії. Одночасно з Організацією Українців Австралії відбулися збори Об'єднання Українок Австралії, що займалося працею в ділянці суспільної опіки. Вибрано нову управу на чолі з Ф. Мельниковим.

Князь і княжна Віндзор вертають з спеціяльної авдієнції в Папи в Кастель-Ґандольфо, Італія. Папська швайцарська сторожа віддає їм почесний салют.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний
Пане Редакторе!

Прошу не відмовити надрукувати на сторінках Вашого шановного часопису таке:

В додатку до російської газети в Ню Йорку „Новоє Русскоє Слово", який називає себе органом „Українських Федералістів" — „Східняк", — з 19 липня 1952 р. почали друкувати „Заповіт Борцям за Визволення" В. Винниченка.

Подаю до відома українському громадянству на еміґрації, що жодного дозволу на друкування цісї ніде ще цілком не друкованої праці В. Винниченка я не давала і ніхто мене про такий дозвіл не питав.

Редакція ближче мені невідомого „Східняка", додатку до „Нового Русского Слова" в Ню Йорку, вчинила в цей спосіб не тільки неетичний, але й безправний вчинок, за який я змушена притягнути її до відповідальности.

З глибокою пошаною

Р. Винниченко

P. S. Прошу інші часописи передрукувати цю заяву.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ПОДЯКА

Невмолима смерть, наслідком випадку при праці, забрала нам несподівано 8. липня 1952 р. нашого найдорожчого

ОЛЕСЯ ЯЦИКА

що був в розцвіті сил і плянів на будуче. Похорони відбулися 12. липня 1952 на Resurrection Cemetery, Panelawn, Long Island.

За численні вияви співчуття в нашому болю і горю, за поміч в улаштуванню похоронів, за квіти та за участь в похоронних обр'ядах щиро дякуємо — Рідним, Родині нареченої, Приятелям та Знайомим.

Сестра з родиною.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГЕМСТЕД, Н. И. — Приглашуємо всім членам 327 від. УНСоюзу, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. серпня 1952 р. в год. 8 вечером — в домівці при Front St., 709, на яких будуть вирішувані дуже важні справи й вплата вкладок, тому просимо всіх членів обов'язково й точно явитися. Головно членів-довжників просимо вирівняти залеглі вплати, — щоб не давати причини до завішування в членстві. — М. Курчак, секр.

ЮТИКА, Н. И. — Братство св. Петра і Павла, від. 483 УНСоюзу, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го серпня, о год. 7:30 ввечорі в залі православної громади св. Петра і Павла, на яких будуть розглядуватися важливі питання зв'язані з минулою ліквідацією бувш. відділу Ч. 58. Просимо всіх членів відділу вчасно прибути на мітинґ. — Ярослав Фалінський, предсідн. Євгена Єржківська, секретарка.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пр. Тройці, від. 320 УНСоюзу повідомляє, що місячні збори відбуться в неділю, 10. серпня, в год. 2-ій пополудні, в укр. Нар. Домі, 3101, O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи, а саме „Союзовий день" на 21-го вересня, і 40-літній Ювілей відділу. Проситься членів прийти на час і вирівняти залеглості. — Г. Шулька, предс., І. Малко, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Михайла Грушевського, від. 219 УНСоюзу повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 9. серпня в год. 7:30 ввечорі в укр. Прав. Галі, 675 South 19th St. — Просимо кожного члена явитися на ті збори бо є важні справи до вирішення. — В. Ткач, предс., А. Баран, кас., А. Мудровський, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. И. — Бр. св. Володимира, від. 130 УНСоюзу повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. серпня, о год. 8-ій ввечорі, в домівці Укр. Кат. Ветеранів, при 7-ій вул. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглості, щоб не наразитися на суспенду. — И. Марків, предс., М. Кравчук, касієр, Г. Лучанко, фін. секр., І. Малець, рек. секр.

Ділимося сумною вісткою, що наша найдорожча дочка

Люба Сторожинська

років 14, померла дня 5-го серпня 1952 р.

Похорон відбудеться в суботу, 9-го серпня, о год. 9. рано з похоронного заведення Петра Яреми при 7. вулиці ч. 129 Іст.

Панахида буде відправлена в п'ятницю о год. 7:30 ввечорі.

Прибиті горем: Батько, Мати і сестра.

● ПРАЦЯ ●

ТАРЗАН, ч. 2889. Доглядач самоцвітів.

Немов затриманий рукою титана Нума рвонувся прямовісно і повалився на хребет.

„Якщо б ти, Мерале, не була тут", сказав похмуро Тарзан", „я міг би вірити, що ти вислала нас на смертельну засідку".

— „Це не засідка, мій Тарзане", вона сміялася. „Це печера зі скарбами Кору, а її вартівник — це Толдо".